

ชื่อผู้นำเสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธราวุฒิ บุญเหลือ

Research and Development Unit for Smart City Solution

หน่วยวิจัยและพัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ

Research

Presentation

โครงการส่งเสริมสมรรถนะให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายใต้โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย

และแผนป้องกัน/แก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด

ปีงบประมาณ 2563 และปีงบประมาณ 2564

About us

RDSC

การพัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยหลักการทั่วไปนั้นจะให้ความสำคัญกับเมืองทั้งในฐานะวัตถุที่ศึกษา (Unit of Analysis) เพื่อการสร้างองค์ความรู้ และในฐานะหน่วยหลักในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะรวมถึงกับคัดเลือกระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับเมืองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยทางคณะวิจัยได้ให้ความสำคัญทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในภาพรวม

หน่วยวิจัยและพัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ

ผลการดำเนินงานของหน่วยวิจัยฯ ผลงานวิจัย/นวัตกรรม/อื่นๆ ใน
ปีงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมา

การเคหะแห่งชาติ
National Housing Authority

โครงการส่งเสริมสมรรถนะให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายใต้โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่
อาศัยและแผนป้องกัน/
แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด

ปีงบประมาณ 2563-2564

โครงการส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายใต้โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกัน/แก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัด

ปีงบประมาณ 2563 และปีงบประมาณ 2564

การเคหะแห่งชาติ
National Housing Authority

หลักการและเหตุผล

การจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลาง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งสนับสนุนภารกิจในการพัฒนาชุมชนและเมืองของประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

วัตถุประสงค์โครงการ

1

เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์และวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกัน/แก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัดระดับพื้นที่เป้าหมาย

2

เพื่อสร้างกระบวนการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงาน และภาคีที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการบริหารจัดการและพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด เมือง และชุมชน

3

เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับจังหวัด และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงภาคีที่เกี่ยวข้อง

4

เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของ “คณะทำงานการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด”

5

เพื่อการเตรียมความพร้อมบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมระบบสาธารณสุข-สาธารณสุขการ และระบบบริการสาธารณะ และรองรับการขยายตัวของชุมชน

6

เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค และการลดความเหลื่อมล้ำ

เครื่องมือการทำงาน / กลุ่มเป้าหมาย

เครื่องมือในการดำเนินงานการอบรมเชิงปฏิบัติการการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง โดยในการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการแต่ละครั้งมีรายละเอียดเบื้องต้นดังนี้

1. แบบสำรวจ

- การสำรวจกายภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง สภาพแวดล้อมและลักษณะของการอยู่อาศัย

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

- สัมภาษณ์หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง

3. กระบวนการการมีส่วนร่วม

- เพื่อเพิ่มศักยภาพของคนในชุมชน และทำให้คนในชุมชนแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

กลุ่มเป้าหมาย

เลือกกลุ่มเป้าหมายด้วย**วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling)** และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะด้วย**การสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group)** ได้แก่

- 1) ผู้แทนคณะทำงานการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด
- 2) ผู้แทนกลุ่มข้าราชการประจำระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง
- 3) ผู้แทนภาคประชาชน เครือข่าย/ องค์กรชุมชน ภาคเอกชนที่มีบทบาทในการพัฒนาที่อยู่อาศัย เมือง และชุมชน
- 4) ผู้แทนการเคหะแห่งชาติที่ดูแลโครงการที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติในพื้นที่เป้าหมาย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการศึกษา (พื้นที่เป้าหมาย)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 3 จังหวัด

แนวทางการดำเนินงาน

1

การเตรียมโครงการ

- จัดทำรายละเอียดโครงการ
- แนวคิดการดำเนินการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน

2

การรวบรวมข้อมูล

- การรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสถานการณ์ ประเด็นปัญหาในภาพรวมของพื้นที่เป้าหมาย

3

การแนะนำโครงการ

- การจัดประชุมเพื่อแนะนำโครงการ และรับฟังข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ

4

การส่งเสริมสมรรถนะ

- การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 พร้อมการศึกษาดูงาน

5

ประชุมนำเสนอผลการศึกษาต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด

6

สรุปผลการดำเนินงาน และจัดนิทรรศการแสดงผล

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ 1 ณ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

การอบรมความรู้พื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง พัฒนาการของการพัฒนาที่อยู่อาศัย นโยบาย ยุทธศาสตร์ ทิศทางการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชนและเมือง สถานการณ์ปัจจุบันของที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง และความรู้พื้นฐานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยมีการบรรยายพิเศษทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่

1. บรรยายพิเศษ : “การพัฒนาที่อยู่อาศัยกับการพัฒนาเมืองในประเทศไทย และตัวอย่างการพัฒนาในต่างประเทศ”

โดย รศ.ดร.ดุขยฎี หายตะคุ
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. บรรยายพิเศษ : “การพัฒนาเมืองเชียงคาน จากอดีตถึงปัจจุบัน และก้าวต่อไปกับการพัฒนาเชียงคาน”

โดย นายพิทักษ์ชัย สิงห์บุญ
(เลขานุการชมรมคนรักเชียงคาน)

3. บรรยายพิเศษ : “การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย”

นางสาวพิมพ์ไไล ศรีบัว หัวหน้า
ปฏิบัติการชุมชน
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
องค์การมหาชน (พอช.)

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การฝึกปฏิบัติการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง ครั้งที่ 1

การฝึกปฏิบัติการ การวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เชื่อมโยงสู่การกำหนด แนวทางการวางแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง ที่ตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ ของพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดเลย

โดยผู้เข้าร่วมอบรมทั้ง 3 จังหวัดได้มีการหารือ/แลกเปลี่ยน พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ การคัดเลือก พื้นที่ 2 พื้นที่ และทำการ “SWOT Analysis” วิเคราะห์พื้นที่ทั้ง เพื่อให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในพื้นที่

□ จังหวัดนครราชสีมา

ได้มีการวิเคราะห์พื้นที่ใน เทศบาลตำบลห้วยทะเล และพื้นที่ เทศบาลตำบลพุดซา และวิเคราะห์ SWOT เพื่อให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสในพื้นที่ และคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย โดยครั้งนี้มีการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย คือ **พื้นที่ เทศบาลตำบลห้วยทะเล อ.เมือง นครราชสีมา**

□ จังหวัดกาฬสินธุ์

มีการวิเคราะห์พื้นที่ย่านในเขต เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยย่านที่ควรเป็นพื้นที่ดำเนินการศึกษานั้น คือ **ย่านเมืองเก่า** และวิเคราะห์ SWOT เพื่อให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสในพื้นที่ และคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย โดยครั้งนี้มีการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

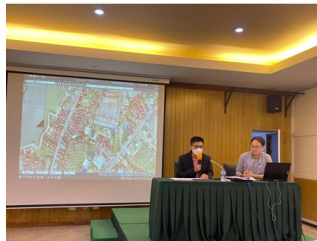
□ จังหวัดเลย

ได้มีการวิเคราะห์พื้นที่ในเขต เทศบาลเมืองเลย และเขตพื้นที่เทศบาล ตำบลธาตุ อำเภอเขียงคาน ซึ่งได้มีการแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์กันในกลุ่มจังหวัดว่า พื้นที่เป้าหมายควรเป็นพื้นที่ **เทศบาล ตำบลธาตุ อำเภอเขียงคาน** เพราะมีแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนการพัฒนาเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่เทศบาลตำบลเขียงคาน และวิเคราะห์ SWOT ในพื้นที่

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- บรรยายภาคการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ 1 ณ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

□ จังหวัดนครราชสีมา

□ จังหวัดกาฬสินธุ์

□ จังหวัดเลย

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ 2 ณ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

การอบรมให้ความรู้เชิงเทคนิคในการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยมีการบรรยายพิเศษทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่

1. บรรยายพิเศษ :

“นโยบาย ยุทธศาสตร์
ทิศทางการพัฒนาที่อยู่
อาศัย ชุมชน และเมือง”

โดย คุณต่อพงษ์ จำจด
ผอ.ฝ่ายพัฒนากลยุทธพัฒนา
โครงการ 1
การเคหะแห่งชาติ

2. บรรยายพิเศษ :

“เทคนิคในการ
วางแผนพัฒนาที่อยู่
อาศัย”

รศ.ดร.ฉวีวรรณ เด่นไพบูลย์
ภาควิชาเคหการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. บรรยายพิเศษ :

“กระบวนการมีส่วนร่วม
ของภาคีที่เกี่ยวข้องในการ
วางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย”

โดย ผศ.กฤษฎณ์ มโลปกรณ์
หน่วยวิจัยและพัฒนาสู่เมือง
อัจฉริยะ (RDSC)
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. บรรยายพิเศษ :

“ตัวอย่างการวางแผน
พัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน
และเมือง”

โดย ผศ.ดร.ชราวุฒิ บุญเหลือ
หัวหน้าโครงการฯ/หัวหน้าหน่วย
วิจัยและพัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ
(RDSC)
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. บรรยายพิเศษ :

“Universal Design
หลักการออกแบบเพื่อทุก
คนอย่างเท่าเทียม”

โดย ผศ.กัตัญญ หอสุติมา
ศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อม
เพื่อทุกคน (UDC)
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การฝึกปฏิบัติการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง ครั้งที่ 2

ฝึกปฏิบัติการจัดทำร่างยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาที่อยู่ อาศัย ชุมชน และเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2660 - 2579) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และกำหนดแผนงานโครงการ การแก้ไขปัญหา/การพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่เป้าหมายของแต่ละกลุ่มพื้นที่เป็นกรอบในการฝึกปฏิบัติการ พิจารณาคัดเลือกโครงการนำร่อง 1 โครงการที่นำมาเป็น กรณีศึกษาที่สามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหา/พัฒนา ได้เห็นเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ซึ่งนำข้อมูลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 มาต่อยอดในการจัดทำ

□ จังหวัดนครราชสีมา

ซึ่งได้มีการทบทวน SWOT Analysis ทบทวนแผนงาน สถานการณ์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ตำบลหัวทะเล สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัย คือ การไล่รื้อชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากรถไฟความเร็วสูง และมีการ Relocation โครงการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยได้ดำเนินการไปแล้วโดย พอช. ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมการอบรมจึงได้วางแผนดำเนินการพัฒนาต่อยอดจากแผนงานปัจจุบัน โดยการออกแบบเชิงกายภาพชุมชน คือ “โครงการ Universal Design เพื่อทุกคน” โดยมีรายละเอียดดังนี้

- **วัตถุประสงค์ :** เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมุ่งเป็นโครงการนำร่องที่สามารถพัฒนาชุมชน ในที่ดินของการรถไฟ
- **เป้าหมาย :** ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นตัวอย่างการพัฒนาในพื้นที่การรถไฟ
- **ผลลัพธ์ของโครงการ :** การมีกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อทุกคน ทุกวัย มีความสะดวกและความปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

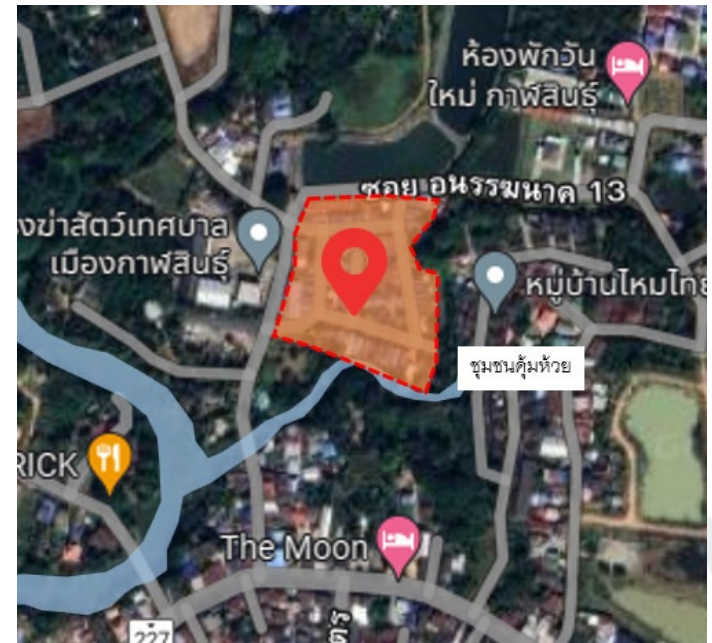

○ การฝึกปฏิบัติการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง ครั้งที่ 2

□ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 จังหวัดกาฬสินธุ์ได้เลือกพื้นที่เป้าหมายโครงการ คือ ย่านเมืองเก่า อำเภอเมือง โดยการอบรมครั้งนี้ได้มีการเลือกขอบเขตพื้นที่ให้เจาะจงขึ้น คือ **พื้นที่คุ้มห้วย ในบริเวณย่านเมืองเก่า** เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก พร้อมกับการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่บริเวณโดยรอบ เชื่อมโยงพื้นที่สาธารณะ โครงการนี้คือ **“โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนคุ้มห้วย”** มีรายละเอียดดังนี้

- **วัตถุประสงค์:** เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ชุมชนแออัด และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น
- **เป้าหมาย:** แก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานชุมชนแออัดคุ้มห้วย
- **ผลลัพธ์ของโครงการ:** แก้ไขปัญหาอุทกภัย ปรับปรุงภูมิทัศน์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

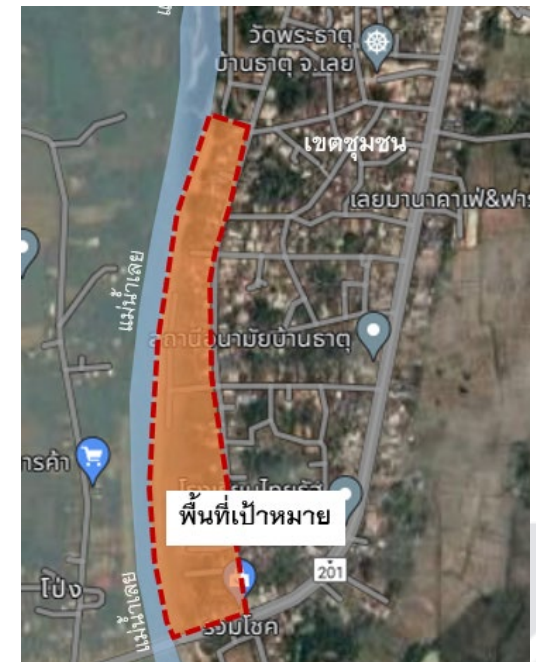

- การฝึกปฏิบัติการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง ครั้งที่ 2

□ จังหวัดเลย

จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 และได้มีการคัดเลือกพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดเลย คือ **พื้นที่เทศบาลตำบลธาตุ อำเภอเชียงคาน** ซึ่งพื้นที่นี้มีแผนพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีอยู่เดิม ผู้เข้าร่วมจึงได้สนับสนุนการพัฒนา โดย **“โครงการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรม”** เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน เมื่อเทศบาลมีรายได้เข้ามาจะนำรายได้นั้นไปสนับสนุนเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กลุ่มเปราะบางในชุมชน

- **วัตถุประสงค์:** เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว กระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม
- **เป้าหมาย:** ถนนคนเดินริมแม่น้ำเลย ตำบลธาตุ และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
- **ผลลัพธ์ของโครงการ:** การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ กระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน นำรายได้นั้นไปสนับสนุนเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กลุ่มเปราะบางในชุมชน

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- บรรยายภาคการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ 2 ณ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

การอบรมบรรยายพิเศษ

จังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดกาฬสินธุ์

จังหวัดเลย

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ครั้งที่ 3 / ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุดรธานี และสปป.ลาว

การอบรมความรู้เชิงเทคนิคในการออกแบบ วางแผน/ผังแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยมีการบรรยายพิเศษทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่

1. บรรยายพิเศษ : “การบริหารจัดการพื้นที่และแนวทางการพัฒนา แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี”

โดย ผศ.กฤษฎ ฝโลปกรณ์
หน่วยวิจัยและพัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ
(RDSC)
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและ
นฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. บรรยายพิเศษ : “การออกแบบวางผังชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง ”

โดย ผศ.ดร.ติฐา แสงวัฒนะชัย
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ผังเมืองและนฤมิตศิลป์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. บรรยายพิเศษ : “การบริหารจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โครงการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย”

โดย นายอิศรา สว่างโชติ
วิศวกรอาวุโส
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง

การศึกษาดูงานการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมืองในจังหวัด หรือพื้นที่ที่มี บริบทสอดคล้องกัน หรือเป็นกรณีศึกษาที่เป็น ประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมืองของ แต่ละพื้นที่เป้าหมาย โดยได้จัดให้มีการศึกษาดูงานใน 3 พื้นที่ ดังนี้
1) แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานี 2) สวนสาธารณะหนองประจักษ์ อ.เมือง จ.อุดรธานี และ 3) นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อ.หนองหาน จ.อุดรธานี

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง

ณ สวนสาธารณะหนองประจักษ์ อ.เมือง
จ.อุดรธานี

ณ นครหลวงเวียงจันทร์ สปป.ลาว

การดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย

การส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

○ การฝึกปฏิบัติการวางแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และเมือง ครั้งที่ 3

ผู้เข้าร่วมการอบรมทั้ง 3 จังหวัด ทบทวนการคัดเลือกพื้นที่นำร่อง (Pilot Project) ต่อยอดจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 และทบทวนแผนยุทธศาสตร์/จัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อจัดทำแผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี ซึ่งสามารถสรุปพื้นที่เป้าหมายและแผนพัฒนาโครงการนำร่อง ดังนี้

➤ จังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่เป้าหมาย คือ
เทศบาลตำบลหัวทะเล

โครงการ Universal
Design เพื่อทุกคน

➤ จังหวัดกาฬสินธุ์

พื้นที่เป้าหมาย คือ
ชุมชนคุ้มห้วย

โครงการปรับปรุงภูมิ
ทัศน์ชุมชนคุ้มห้วย

➤ จังหวัดเลย

พื้นที่เป้าหมาย คือ
เทศบาลตำบลธาตุ

โครงการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและ
เชิงวัฒนธรรม

แผนยุทธศาสตร์ โครงการ Universal Design เพื่อทุกคน

(แผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี) **จังหวัดนครราชสีมา**

กรอบการ พัฒนา โครงการ	โครงการ	กระบวนการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ	งบประมาณ	ผลลัพธ์โครงการ
โครงการการ พัฒนาระยะ สั้น (1-2 ปี)	- การออกแบบวางแผน กายภาพในโครงการ เช่น ทางลาด ทางเดินเท้า และ ทางจักรยานในชุมชน รวมถึงพื้นที่สีเขียวและ พื้นที่เปิดโล่ง	- ออกแบบต่อยอดผังเดิม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชน โดยการ สอบถามปัญหาและความ ต้องการทั้งในปัจจุบันและ อนาคต	- เทศบาลตำบลหัวทะเล - สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน - สนง.โยธาธิการและผังเมือง จังหวัด - ขบวนการองค์กรชุมชน - ภาคประชาชน/คนในชุมชน	-	- ความปลอดภัย ในชุมชนเพิ่มมาก ขึ้น - การมีคุณภาพ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
โครงการการ พัฒนาระยะ กลาง (3-5 ปี)	- การพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจของชุมชน เช่น พื้นที่ตลาด พื้นที่การค้า บริเวณหน้าบ้าน เพื่อให้คน ในชุมชนมีอาชีพและไม่ต้อง เดินทางเข้าไปยังตัวเมือง	- แบ่งโซนพื้นที่เศรษฐกิจ ชุมชน - พัฒนาพื้นที่ตลาดชุมชนให้ เป็นพื้นที่เปิด/ชุมชนเปิด - ประชาสัมพันธ์พื้นที่ เศรษฐกิจของโครงการผ่าน ช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ	- เทศบาลตำบลหัวทะเล - สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน - สนง.โยธาธิการและผังเมือง จังหวัด - หน่วยงานทีม One Home สนง. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัด - ขบวนการองค์กรชุมชน - ภาคประชาชน/คนในชุมชน	- เทศบาล ตำบลหัว ทะเล - ขบวนการ องค์กรชุมชน - ภาค ประชาชน	- การพัฒนา เศรษฐกิจภายใน ชุมชน - ส่งเสริมอาชีพ ของคนในชุมชน

แผนยุทธศาสตร์ โครงการ Universal Design เพื่อทุกคน

(แผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี) จังหวัดนครราชสีมา

กรอบการ พัฒนา โครงการ	โครงการ	กระบวนการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ร่วม ดำเนินการ	งบประมาณ	ผลลัพธ์โครงการ
โครงการ พัฒนา ระยะยาว (5-20 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การดูแลและพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางอย่างต่อเนื่อง - การส่งเสริมพื้นที่เศรษฐกิจการค้าชุมชน หรือการพัฒนาให้เป็น OTOP ชุมชน - การวางแผนรองรับที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่เหมาะสมในระยะยาว - การส่งเสริมอาชีพ ต่อยอดอาชีพเดิมของผู้อยู่อาศัยในชุมชน - การออกแบบที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับผังเมือง เพื่อให้ชุมชนยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการปรับปรุงดูแลพื้นที่ส่วนกลางให้ใช้งานได้งาน - พัฒนาลินค้าภายในชุมชนให้เป็นสินค้า OTOP และส่งออกเพื่อหารายได้ - วางแผนเพื่อรองรับผู้มีรายได้น้อยในระยะยาว - ส่งเสริมอาชีพ ต่อยอดอาชีพ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ - วางแผนพัฒนาชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้หลักการของผังเมืองนำอยู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลหัวทะเล - สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน - กรมการพัฒนาชุมชน - สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด - สนง.โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - ขบวนองค์กรชุมชน - ภาคประชาชน/คนในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด - สนง.โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - ขบวนองค์กรชุมชน - ภาคประชาชน/คนในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมที่สามารถดึงคนเข้ามาใช้งาน ส่งผลถึงการค้าขายในชุมชนในเชิงบวก - การพึ่งพาตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน - แผนการรองรับที่อยู่อาศัยในระยะยาว - อาชีพที่ยั่งยืนของคนในชุมชน - การทำงานแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาให้เมืองยั่งยืน

ทัศนียภาพ พื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาโครงการนำร่อง จ.นครราชสีมา

ผังโครงการ

ถนนในโครงการและพื้นที่สวนสาธารณะ

พื้นที่ตลาดในชุมชน

แผนยุทธศาสตร์ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนคุ้มห้วย

(แผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี) จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบการ พัฒนา โครงการ	โครงการ	กระบวนการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ร่วม ดำเนินการ	งบประมาณ	ผลลัพธ์ โครงการ
โครงการ การพัฒนา ระยะสั้น (1-2 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การทำพังกั้นน้ำและประตูกั้นน้ำริมตลิ่ง ในบริเวณพื้นที่ริมคลองปาวและห้วยสีทน เพื่อป้องกันน้ำท่วมเข้าเขตพื้นที่ชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อสร้างพังกั้นน้ำบริเวณริมคลองปาว - ก่อสร้างประตูกั้นน้ำ เพื่อกั้นน้ำในคลองปาวไหลเข้าสู่คลองสายเล็กด้านหลังชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - อบจ. - ชลประทานจังหวัด - กรมเจ้าท่า 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ - ชลประทานจังหวัด - กรมเจ้าท่า 	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขปัญหาน้ำท่วมชุมชนซ้ำซาก - พัฒนาพื้นที่บริเวณริมคลอง
โครงการ การพัฒนา ระยะกลาง (3-5 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาพื้นที่สาธารณะบริเวณโรงบำบัดน้ำเสียให้เป็นสวนสาธารณะ - การพัฒนาปรับปรุงให้เป็นพื้นที่พักผ่อนสำหรับคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม - เพิ่มศักยภาพพื้นที่ให้มาใช้งาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - อบจ. 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - การดึงประชาชนเข้ามาใช้งานในพื้นที่ - การปรับปรุงเพิ่มเติม - ศักยภาพพื้นที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมกับพื้นที่โดยรอบ

แผนยุทธศาสตร์ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนคุ้มหัวย

(แผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี) จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบการ พัฒนา โครงการ	โครงการ	กระบวนการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ร่วม ดำเนินการ	งบประมาณ	ผลลัพธ์ โครงการ
โครงการ พัฒนา ระยะยาว (5-20 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ชุมชนกับชุมชนอื่นภายในเทศบาล - การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัด - การเชื่อมโยงเส้นทางจักรยานจากเส้นทางเดิมที่มีอยู่ และพัฒนาให้เชื่อมโยงไปยังสวนสาธารณะที่จะพัฒนาและเชื่อมโยงสู่แก่งดอนกลาง 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค - ดึงศักยภาพพื้นที่สาธารณะให้เป็นพื้นที่แลนด์มาร์ค เพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในเมือง - สร้างเส้นทางจักรยานเพื่อเชื่อมต่อการพัฒนาับโครงการอื่น โดยมีจุดพัก จุดรวมพล เป็นการเชื่อมโยงของเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น - มีแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของเมือง - มีการเชื่อมโยงการพัฒนาเมืองโดยเส้นทางจักรยาน

ทัศนียภาพ พื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาโครงการน้ำร่อง จ.กาฬสินธุ์

ผังการสร้างผนังกันน้ำบริเวณริมคลองปาว และการก่อสร้างประตูระบายน้ำ

ผังการเชื่อมต่อทางจักรยานรอบเมือง

ทัศนียภาพทางจักรยานริมคลองปาว

ทัศนียภาพริมคลองปาว

แผนยุทธศาสตร์ โครงการ

(แผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี) **จังหวัดเลย**

กรอบการ พัฒนา	โครงการ	กระบวนการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ	งบประมาณ	ผลลัพธ์โครงการ
โครงการ การพัฒนา ระยะสั้น (1-2 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำเลย - ปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อพัฒนาให้เป็นพื้นที่ถนนคนเดิน - การพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ริมหนองโง้ง - การปรับปรุงสาธารณูปโภคบริเวณพื้นที่โดยรอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมแม่น้ำเลย โดยดึงอัตลักษณ์พื้นที่ถิ่นมาใช้ในการปรับปรุง - ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมหนองโง้ง - วางแผนและปรับปรุงสาธารณูปโภค 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุ - องค์การบริหารส่วนตำบล - ภาคประชาชน - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - อพท. 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุ - องค์การบริหารส่วนตำบล - อพท. 	<ul style="list-style-type: none"> - ถนนคนเดินที่มีอัตลักษณ์ของชุมชนเผาไทยเลย - สาธารณูปโภคที่มีคุณภาพมากขึ้น
โครงการ การพัฒนา ระยะ กลาง (3- 5 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การเชื่อมต่อกับอำเภอเมืองเลย และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ถนนคนเดินเชียงคาน - การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ท้องถิ่นและอัตลักษณ์ท้องถิ่น - การพัฒนากลุ่มอาชีพของชุมชน เช่น เครื่องจักสาน ตะกร้าพลาสติค 	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีการประชาสัมพันธ์เส้นทาง การท่องเที่ยว หรือสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด เพื่อให้นักท่องเที่ยวรับทราบและสามารถเข้าถึงได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุ - องค์การบริหารส่วนตำบล - ภาคประชาชน - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุ - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงการท่องเที่ยว กระตุ้นเศรษฐกิจทั้งในส่วนของจังหวัดและในชุมชน

แผนยุทธศาสตร์ โครงการ

(แผนระยะสั้น 1-2 ปี ระยะกลาง 3-5 ปี และระยะยาว 5-20 ปี) **จังหวัดเลย**

กรอบ การ พัฒนา	โครงการ	กระบวนการดำเนินงาน	หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ	งบประมาณ	ผลลัพธ์โครงการ
โครงการ พัฒนา ระยะยาว (5-20 ปี)	<ul style="list-style-type: none"> - การนำรายได้กลับมาพัฒนาที่อยู่อาศัยภายในเทศบาล โดยเน้นกลุ่มผู้เปราะบาง ผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง - การยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนอย่างยั่งยืน - การพัฒนาการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - นำรายได้จากการท่องเที่ยวหรือ income ที่เข้ามาในชุมชน มาปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กลุ่มผู้เปราะบาง โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุ - องค์การบริหารส่วนตำบล - ภาคประชาชน - พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุ - พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลตำบลธาตุสามารถพึ่งพาตนเองได้ - ช่วยให้กลุ่มผู้เปราะบางมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย - พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ผังโครงการถนนคนเดินริมน้ำเลย

ทัศนียภาพ พื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาโครงการนาร่อง จ.เลย

ทัศนียภาพถนนคนเดินริมน้ำเลย

หลังการปรับปรุง
ทัศนียภาพการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านกลุ่มผู้เปราะบาง

แผนการดำเนินงาน เป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปีงบประมาณ2566

แผนการดำเนินงาน

- ❑ โครงการจัดทำ ปรับปรุง พัฒนา ระบบฐานข้อมูลทางสารสนเทศ ทางภูมิศาสตร์ (GIS) ด้านผังเมือง องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา

โดยเป็นการร่วมมือกับ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (National Telecom Public Company Limited : **NT** Plc.)

- ❑ โครงการประเมินผลผังเมืองรวม เมืองพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

2023

แผนการดำเนินงาน เป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ปีงบประมาณ2566

เป้าหมาย

- การสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่
งานวิจัย/งานวิชาการ ในระดับ
มหาวิทยาลัย
- การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่

2023

แผนการดำเนินงาน เป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ปีงบประมาณ2566

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- การตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย/งานวิชาการ มากขึ้น
- ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของศูนย์วิจัย
- การได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น

2023

Research And Development Unit For Smart City Solution

THANK
YOU

Any Question?